

ชื่อเรื่อง การจัดตั้งชุมชนย่อยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นายศักดา กันหาเวียง

รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

อาจารย์ ดร. ธนิน	อนุমানราชธน	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์สมศักดิ์	เกี้ยวกิ่งแก้ว	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐ	ชวานนท์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นมูลเหตุจูงใจในการจัดตั้งชุมชนย่อยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ว่ามีมูลเหตุมาจากปัจจัยทางการเมือง มากกว่าปัจจัยทางการบริหารหรือไม่ ปัจจัยทางการเมืองจะได้แก่ นายกเทศมนตรีและคณะ ซึ่งเป็นนักการเมืองที่ต้องการฐานเสียงทางการเมือง ส่วนปัจจัยทางการบริหารจะได้แก่ เจ้าหน้าที่เทศบาล ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามหลักของการกระจายอำนาจการบริหาร โดยพิจารณาว่าปัจจัยใดเป็นมูลเหตุให้เกิดการจัดตั้งชุมชนย่อยขึ้นในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ นอกจากวัตถุประสงค์หลักของการวิจัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในการวิจัยครั้งนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาถึงผลสำเร็จของชุมชนย่อย ตามวัตถุประสงค์ทางการบริหารของเทศบาลที่ได้กำหนดขึ้น และศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจต่อการปกครองท้องถิ่น ในรูปแบบเทศบาลของประชาชนในระดับชุมชนอีกด้วย

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่อยที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่าง พ.ศ. 2527-2533 จำนวน 371 ราย โดยแยกเป็นกรรมการชุมชน จำนวน 42 ราย และประชาชนโดยทั่วไปที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่อย จำนวน 329 ราย กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ทั้งการสังเกตการณ์ และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งสร้างขึ้นจากการศึกษาทั้งทางทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สถิติที่ใช้ในการอธิบายข้อมูลในงาน

วิจัยฉบับนี้ ได้แก่ คำร้อยละ ส่วนการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น ได้ทำการทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ (Chi Square) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และค่า Cramer's V จากการศึกษาปรากฏผลดังนี้

1. การจัดตั้งชุมชนย่อยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ (พ.ศ.:2527-2533) มีมูลเหตุมาจากปัจจัยทางการเมือง มากกว่าปัจจัยทางการบริหาร กล่าวคือมีผู้ตอบว่าบุคคลที่ริเริ่มสนับสนุนให้มีการจัดตั้งชุมชนย่อย ได้แก่ นายกเทศมนตรีและคณะซึ่งเป็นปัจจัยทางการเมืองมากกว่าที่จะตอบว่าบุคคลที่ริเริ่มหรือสนับสนุนให้มีการจัดตั้งชุมชนย่อยขึ้น คือเจ้าหน้าที่เทศบาล ซึ่งเป็นปัจจัยทางการบริหาร

เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นทางการบริหารและการเมืองของผู้ให้สัมภาษณ์ อันได้แก่ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรวมตัว การมีส่วนร่วม การช่วยเหลือเทศบาลของชุมชนย่อย การร่วมมือกันระหว่างชุมชนย่อยกับเทศบาล และความนิยมในตัวนักการเมืองและกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามาบริหารงานเทศบาลในปัจจุบัน พบว่า ต่างก็มีความสัมพันธ์กับการตอบมูลเหตุที่ทำให้เกิดการจัดตั้งชุมชนย่อย โดยระดับความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวมามีสูงมากขึ้นเท่าใด แนวโน้มที่ผู้ให้สัมภาษณ์จะตอบว่า การจัดตั้งชุมชนย่อยมีมูลเหตุมาจากนายกเทศมนตรีและคณะจะสูงตามไปด้วย

2. การจัดตั้งชุมชนย่อย เมื่อพิจารณาตามวัตถุประสงค์ทางการบริหารของเทศบาลที่ได้กำหนดขึ้น อันได้แก่

- 2.1 การรวมตัวกันของประชาชนเพื่อพัฒนาชุมชนของตนเอง
- 2.2 การมีส่วนร่วม และมีบทบาทของประชาชนในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนของตน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
- 2.3 การลดภาระในการปฏิบัติงานของเทศบาล
- 2.4 การประสานและส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่นกับเทศบาล

จากการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์ทางการบริหารของเทศบาลทุกข้อได้เกิดขึ้นในชุมชนย่อย และประสบความสำเร็จในระดับสูง

3. พื้นฐานความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่อย ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

Thesis Title   The Establishment of Sub-communities in
Chiang Mai Municipality

Author   Mr.Sakda Ganhawiang

M.A.   Political Science

Examining Committee :

Lecturer Dr. Tanun	Anumanrajadhon	Chairman
Assoc. Prof. Somsak	Keawkingkeo	Member
Assist. Prof. Nat	Chaparnond	Member

Abstract

The main purpose of this research is to study whether the political factors or the administrative factors were the reason for the establishment of Sub-communities in Chiang Mai Municipality. Political factors were defined as the seeking of support of the Mayor and his local political group from the people. Administrative factors mean the policy of municipality to decentralize its authority.

The other purposes of this research are to study the success of the Sub-communities in accordance with the administrative purposes and to study the knowledge and understanding of the people living in the Sub-communities in local politics and government.

The sample size of this research is 371 persons who had been residing in the Sub-communities between 1984-1990. This target group was consisted of 42 members of the Sub-community committees and 329 people in general. The minimum age of respondents was 20 years old.

The data collection methods of this research were observation and interview. The questionnaire was built upon theories and other relevant researches. The statistical method for data analysis was percentage difference. The test of relationship between variables are Chi-square at level 0.05 and Cramer's V. The findings of this study were as follows:

1. The establishment of Sub-communities in Chiang Mai Municipality (1984-1990) was based upon the political rather than the administrative factors. Most respondents said that the Sub-communities were initiated by the Mayor and his team which was the political factors rather than the Municipality officials which was the administrative factors.

Considering the respondents' opinions on the administrative and political aspects i.e., the people's grouping, the popular participation, the Sub-communities' role in sharing the Municipality's burden, the cooperation between the Sub-communities and the Municipality, and the popularity in the local politicians and their political group in office, it is found that these were related with the political factors behind the establishment of the Sub-communities. That is, the higher the respondents' opinions on these aspects, the more inclined they were to state the initiative of the Mayor and his political group in establishing the Sub-communities.

2. Considering the administrative purposes of the establishment of Sub-communities, it can be said that

- 2.1 The people began to organize for their own community development.

2.2 The people's participation and role in self protection, problem solving, and community development were stressed both in economic and social terms.

2.3 The burden of the Municipality was reduced.

2.4 The cooperation and relation between the local people and the Municipality were achieved.

From this study, all of the administrative purposes in establishing the Sub-communities were achieved.

3. The basic knowledge and understanding of most respondents in local politics and government was fair.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved